ՀԱՅՐԵՆԻՔ

20 փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

20 փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիքի տարեկան գինն է պօյսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեճիտ կանխիկ. տեղական եւ գաւառական թղթատարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդք ալ կընդունուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել աւս Տնօրինութիւնն Րիզա փաշա խան թ. 3 Ս.Ղ. Պարոնիզպանեան Տպարան. խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր: Գանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրուշ է. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կընլայ.

ԹԻԻ 714 ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԵՒԵՓՇԱԲԹԻ 1881 ԱՊՐԻԼ 28

ՆԵՐՔԻՆ

Լոնտրայի Մէմօրիալ Տիվլօմաթիգ լրագիրը կը գրէ թէ Բ. Դրան Թունուղի մէջ ունեցած գերիշխանութեան նկատմամբ Լոնտրայի, Փարիզի և կ. Պօլսոյ կառավարութեանց մէջ բարեկամական բանակցութիւնք սկսած են այս միջոցին:

Լոնտրայի պաշտօնէութիւնը, ըստ Մէմօրիալ տիվլօմաթիգի, Օսմ. կառավարութեան ինքնասիրութիւնը գոհացնող լուծում մը տալու կը ջանայ, այնպիսի եղանակաւ մը որ Թունուղի մէջ Գաղղիոյ ունեցած շահերն ալ չը վնասուին: Լորտ Կրանվիլ այսպիսի լուծում մը ձեռք բերելու մասին մեծ յոյս ունի. Բ. Դուռը ամէն զոհողութիւն ընելու տրամադիր է Թրուժիրները պատժելու, Գաղղիոյ պատուոյն վրէժխնդիր լինելու և նորա աղգակիցները ինչպէս նաև Թունուղի մէջ գտնուած բոլոր եւրոպացիները պաշտպանելու համար: Բայց ասկէ Բ. Դուռը բարձրաձայն կըսէ թէ Գաղղիոյ հաւակերը է ինքը և նորա դաշնակցութիւնն ու օգնականութիւնը միշտ օգտակար եղած են իրեն:

— Կալացէն վիէննայի լրագրոյ կը գրեն թէ կալացի ոսոխականութիւնը կ. Պօլսէն ղրկուած 13 մտուկ բռներ է վառօդով լեցուն, որոնք վաճառականի դրծակատարի մը ղրկուեր են: Ասիկա ըսեր է թէ ղրկողը չը ճանչնար ինքը և իրեն պատուէրը եղած է միայն որ Թիօրէնթի անուն մէկու մը յանձնէ ղոր երբեք չը ճանչեր: կը հաւատան թէ այս անտուկները Ոչնչականաց կը վերաբերին. որոց մէջ 2,136 քիլօկրամ վառօդ կայ եղեր: Ռուս ոսոխականութեան աղդարարութեան վրայ այս խուզարկութիւնն եղեր է:

— Կ. Պօլսէն Ստանտարի հետեւեալը կը գրեն.

«Սոորին Ալպանիոյ մէջ ապստամբութիւն մը ծագեցաւ: Մանասթըրի կուսակալ Էյուպ փաշա անմիջապէս կօրիցա մեկնելու հրաման ընդունեցաւ այս ապըստամբութիւնը նուաճելու համար»:

— Հօպարդ փաշա որ այժմ Լոնտրա կը գտնուի, վ.Հ. Սուլթանի կողմանէ լինքնագիր նամակ մը ընդուներ է Անգղիոյ թագուհւոյն մատուցանելու համար ի ցաւակցութիւն Լորտ Պիքօնսֆիլտի մահուան:

— Աթոս լերան մօտ առագաստաւոր նաւի մը նաւապետը ծովահարմբ մը դըտնելով, զայն բռներ և Սելանիկի վինուրական վարչութեան իրը ընծայ. տարեր է, սակայն խեղճ նաւապետը ի փոխարէն իր ճարպիկութեան բանտարկման դատապարտուեր է:

— Իզմիրի մօտ Չերքէզները Ամերիկեան միսիօնար մը ձերբակալելով, ինչպէս երէկ գրած էինք, լեռները տարեր և հիմայ ալ փրկանք կը պահանջեն եղեր. կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առեր է միսիօնարը ազատելու համար:

—Սելանիկէն հասած վերջին լուրերէն կը հասկցուի, կըսէ Մէսէնճըը, թէ խումբ մը ժանտարմ Չերքէզներ սպայի մը հրամանին ներքև յոյն աւազակներէ լարուած դարանի մը մէջ ինկեր, և բոլորովին ջարդուեր են. Սերբիոյ կառավարիչը այս դոյժը առնելով քաղաքին բոլոր ժանտարմաները և ոստիկանները ժողվեր և աւազակաց վրայ քալեր է. հուսկ ուրեմն ասոնց պատահելով մեծ կռիւ մը տեղի ունեցեր և 30 ի չափ աւազակ սպանուելով ցրուեր են:

—Արևելեան-Րումէլիէն առնուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ տեղական վարչութիւնը Մարիցա գետին վերի կողմը մինչև Ադրիանուպոլիս նաւարկելի ընելու համար պէտք եղած աշխատութեանց սկսեր է:

—Ամէնքի Մէսաժէ լրագրին մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք.

Մայիս 2 էն 3 լուսնալու գիշերը անծանօթ անձինք ձեռագիր յայտարարութիւններ ցրուեցին ընդդէմ թագաւորին. սակայն ոստիկանութեան կողմէ ժողվուելով, քննութեան ենթարկուեցան. Սոյն յայտարարութիւններէն մի քանին լրագրոյ նամակներու տուփին մէջ ձըգուած էին: Ասոնք կարմիր թղթի վրայ, անծանօթ դրով մը և ուղղագրութեան բազմաթիւ սխալներով գրուած էին:

Սոյն յայտարարութեան հեղինակները մինչև ցարդ գտնուած չեն:

***

Երեք հատ ծովահարմբի նաւ կըսպասուին ի Պիրէոն:

***

Գէորգ թագաւորը Զարին կողմանէ ղրկուած իմբերթենտի իշխանին Սէն Յովէօրի պատուանշանին մեծ ժապաւէնը շնորհեց:

***

Կալլէնա ամերիկեան պատերազմիկ նաւը իր մէջն ունենալով 8 թնդանօթ և 230 նաւաստի վոլօզէն Պիրէոն հասաւ: Սոյն նաւին մէջ 8 հելլէն նաւաստիք կը գտնուին:

—Քիոսի բնակիչները Զատկական տօնին կրօնական արարողութիւնը, եկեղեցի չունենալնուն համար Սալոֆնա անուն պատերազմական նաւուն մէջ կատարեր են:

— Ծունաստանի նորնեռոսի ծովածոյին մէջ ալ ծովահարմբեր գրուեր են:

— Պավիերայի թագաւորը Ծունաստանի առաջին նախարար Պ. Քուվունտուրոսի և միւս պաշտօնէից պատուանշաններ շնորհեր է:

— Ֆէյեէէէլդ լրագրերը կը գրեն թէ մայրաքաղաքիս Պուլղարական գործակատար Պ. Պալասանօֆ պիտի հրաժարի, իր և Պուլղարական կառավարութեան մէջ ծագած անհամաձայնութեան մը պատճառաւ:

———

Թայմզի Թղթակիցը Փարիզէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ:

Պարլէլըմի Սէնդ Իլեր ի պատասխանի Բ. Դրան առաջին ծանուցագրոյն Թունուղի խնդրոյն վերաբերեալ, յայտագիր մը ուղղեց Բ. Դրան, յորում պատմական դէպքերով Թունուղի իշխանութեան անկախութիւնը կապացուցանէ և Օսմանեան պետութեան գերիշխանութիւնը կը մերժէ: 1650 էն ի վեր, կըսէ արտաքին գործոց պաշտօնեան, Տաճկաստան դադրած է Թունուղի մէջ իր վեհապետական իրաւունքը վայելելէ. յիշեալ Թունականէն ի վեր Թունուղ կատարեալ անիշխանութեան մէջ էր մինչև Այի պէյ օրով, որ ընիկ կրետացի ըլլալով արդի ցեղին իշխանութիւնը հիմնեց, որ մինչև ցարդ սերունդէ սերունդ կը տևէ:

Երկու հարիւր տարիէ ի վեր Թունուս-

ղի պէյերը վախանակ կանոնաւոր տուրքի կամաւոր ընծայներ միայն ըրած են Բ. Դրան, իրենց իշխանութեան հասած ատեն։ 1865 ին երբ Բ. Դուռը առաջին անգամ չանաց իւր գերիշխանութիւնը հաստատել Թունուզի վրայ, Պէյը բոլորովին մերժեց Բ. Դրան այս փորձը. և Բ. Դուռն ալ Թունուզի և Դաղզիոյ կըրկնակի դիմադրութեանց առջև չկրնալով իւր գաղափարը յառաջ տանիլ և հրովարտակ մը հանել, միայն եպարգոսական նամակները կը ղրկէր. նոյնպէս տերութիւններէ չպահանջեց բնաւ որ Թունուզի վրայ իւր ունեցած գերիշխանական իրաւունքը ճանչնեն։ Միայն 1871 ին երբ Դաղզիա անկեալ էր, Տաճկաստան փորձեց օգուտ քաղել և իւր իշխանութիւնը վերահաստատել Թունուզի մէջ. բայց Պէյը այն ատեն մերժեց Բ. Դրան գերիշխանութիւնը և Դաղզիա բրնաւ չընդունեցաւ զայն. Դաղզիա ալ փորձառութենէ լուսաւորուելով Ծանոյց Օսմանեան դեսպանին որ Ափրիկէի մէջ չկրնար այնպիսի դրացի մը տեսնել որ օտար աղդեցութեան մը ղրդռութեամբը կարենայ բոլոր Ալճէրիացիները ոտք հանել, այնպիսի ժամանակի մը մէջ որ եւրոպական յեղափոխութիւնք երկիցս վըտանգաւոր կրնան ընել այս տեսակ ապըստամբութիւնները. Դաղզիա նոյն ատեն մերժեց Բ. Դրան հրամանադիրը. հետևաբար հիմա ալ չկրնար ընդունիլ միջամտութեան առաջարկութիւն մը, որմէ Բ. Դրան գերիշխանութիւնը կրնայ վերահաստատուիլ Թունուզի մէջ։

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն

Ա.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը առ Ս. Պատրիարքն ուղղեալ պաշտօնագրով մը յայտնած էր թէ կառավարութեան կողմանէ սահմանեալ հայը և միսը կըտրուելէ ի վեր 3000 ոսկւոյ տարեկան բաց մ'ունեցած է Հիւանդանոցի սընտուկը. և թէև այս գումարին կէսը (1500 ոսկի) 8 ոսկւոյ բաժնի հանգանակութեամբ հայթայթուած է, սակայն միւս կէսը հոգալ անկարելի ըլլալով և Հիւանդանոցի ելմտական վիճակը իւր հաւասարակշռութիւնը կորսընցընելով, Հոգաբարձութիւնը պարտաւորած է գոնէ ժամանակի մը համար պատսպարելոց թիւը նուազեցնել ելմըտական վիճակը կարելի եղածին չափ բարւոքելու համար։

Ս. Պատրիարք Հայրը և վարչական խորհուրդը Հոգաբարձութեան սոյն առաջարկութիւնը խորին ուշադրութեան առնելով, արդարացի գտաւ զայն և ըստ այնմ հաղորդեց ի պաշտօնէ, Հոգաբարձութեան խոհականութեանն ու զըթասրտութեանը յանձնելով։

Այսպիսի տնօրէնութիւն մ'ընել արդարև շատ ցաւալի է, սակայն երբ Աղդը իւր Հիւանդանոցի 600 պատսպարելոց պիտոյքներն ըստ բաւականին հոգալու համար նուազ փութալնութիւն կը ցուցնէ, մանաւանդ երբ յանուն Հիւանդանոցի գաւառները ղրկուած նուիրատումները ընդհանուր քաջալերութեան չեն արժանանար, բնական է որ Հոգաբարձութիւնը նիւթական և բարոյական ամեն զոհողութիւններէ վերջը այսպիսի ցաւալի տնօրէնութիւն մ'ընելու պիտի հարկադրուի։ Ըսել է թէ Հիւանդանոցի մէջ պատսպարեալ կոյր, համր, խուլ, անդամալոյծ և անկեալ ծերերէ, ինչպէս նաև ծնողքէ և ամեն պաշտպանութենէ զուրկ եղող պատանիներէ զատ, մնացեալը պիտի հարկադրուին Հիւանդանոցի սեմէն դուրս ելնելու, որով և Ազգին խնամքը մի միայն անոնք պիտի կարենան վայելել որք բոլորովին անպաշտպան և Ազգին գթութեանն ու խնամոցը կը կարօտին։

Ընդհանուր Ազգին խորին ուշադրութիւնը և կարեկցութիւնը կը հրաւիրենք Հիւանդանոցի ներկայ այս փափուկ վիճակին վրայ. վասն զի եթէ Ազգը իւր միակ Հիւանդանոցը խնամելու անբաւական գտնուի կամ այս մասին հարկ եղած զորովը և զգացումը չունենայ, Հոգաբարձութիւնը պիտի պարտաւորի իւր առաջարկութիւնը որ Ազգ. վարչութենէն ալ հրամայեալ է, գործադրութեան դընելու և Որբանոցն ուրկէ հաղարաւոր դրագէտք և հեղինակներ ծնան և ծառայեցին ազդին, աւա՛ղ ցրուելու կամ նորա ուսումնական վիճակը նուազեցընելու։

— —

Ա. Զ. Դ.

Այն արդյ բաժանորդներէն որոնց լրագիրը տեղական թղթատարութեան միջոցաւ կը ղրկուի մայրաքաղաքիս մէջ, պարտաւորեալ եմք խնդրելու որ բարեհաճին մինչև յառաջիկայ շաբաթ օր Պօլսոյ կողմը տեղ մը յայտընել մեզ, իրենց լրագիրը հոն յանձնելու համար. վասն զի շատ դիւրին է գիտնալ որ բաժանորդագնոյն կ'ելլէն աւելին տեղական թղթատարութեան վճարելու պարտաւորեմք, իւրաքանչիւր թերթը 10 փարայ հաշուելով, և ասիկա անտանելի եղած է մեզ։

Այս առթիւ վերջին հրաւէր մ'ալ մեր գաւառաբնակ բաժանորդաց կուղղեմք, յայտարարելով միանգամայն որ թուականէս մինչև մեկ ամիս եթէ դարձեալ անվոյթ և անտարբեր դտնուին իրենց բաժանորդագինը վճարելու մասին, պիտի պարտաւորիմք անխտիր դադրեցնել իրենց թերթերը, գոնէ թղթատարի ծախքէն ազատ մնալու համար։

Մեզ կը մնայ այս տեսակ բաժանորդաց խղճի արդարութիւն մատղել։

ՀԵՌԱԳՐԱՀՈՒՐՔ

(Ա֊ռանց Էնկլիզը)

Թունուզ 8 մայիս

Ֆրանսացիք, Ֆէֆ, Պիզերթա և Թապարքան գրաւելէ յետոյ, Պէյային վրայ կը քալեն ցրուելով այն ցեղերն որոց կը հանդիպին իրենց ճանբուն վերայ։ Ծանր դիմադրութիւն չընկեր ոչ ուրեք։ Թունուզի Պէյին զօրքերն յետս կը նահանջեն, քանի որ Ֆրանսացիք յառաջանան։

Լոնտրա 8 մայիս

Զարը շաբաթ օրն ընդունեց Բէուֆ վեզան, որ Ն. Վեհափառութեան նեղկայացուց Վեհ. Սուլթանին ցաւակցութեան և շնորհաւորութեան գրերը։

Լոնտրա 8 մայիս

Փէթրսպուրկէն կը ծանուցուի թէ Միքայէլ Մեծ Դուքսն ի մօտոյ պիտի հրաժարի կաւկասիոյ փոխարքայութենէն։

Աթէնք 8 մայիս

Գ. Եէննատիւս, որ կ Պօլսէն եկաւ, մի քանի օրէն վիէննա պիտի երթայ Հելլենական դեսպանութեան տեղապահութիւնը կատարելու։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղըթ Թունուզի վրայ հետևեալ տողերը կը գրէ իւր այս աւուր թերթին մէջ։

Թունուզ գտնուող օտար տերութեանց հպատակներուն պաշտպանութեանը համար քանի մը տերութիւնք նաւատորմիղ կը ղրկեն Թունուզի ջրերը. սակայն կը լսեմք որ Դաղղիա Օսմանեան նաւատորմիղ մը ղրկուելուն պիտի ընդդիմանայ։ Դաղղիացի քաղաքագէտք կը պնդեն թէ Թունուզի մօտերը Օսմանեան զրահաւորի մը ներկայութիւնը միայն բաւական է Թունուզի ժողովուրդը, և նոյն իսկ Ալճերիացիները դրգռելու. վասն զի Մահմէտական խալիֆայութեան աղդեցութիւնը բնական պատճառ մ'է սոյն մրևռանդ ժողովրդոց կրօնական զգացումները վառելու. հետևաբար անհնար է որ Դաղղիա Օսմանեան նաւատորմիղ կամ զօրք ղրկուելուն հաւանի։

Վաղըթ Դաղղիացի քաղաքագիտաց յայտնած երկիւղը իրաւացի գտնելէ վերջը կը յաւելու թէ մեզի համար ալ անհնարին է նախազգոյշ միջոցներու չձեռնարկել. գաղղիացիք որչափ փառք կը համարին իրենց Ափրիկէի մէջ զինուորական փառաւոր գործեր ընել, նոյնքան ալ մեզի անպատուութիւն է մեր գերիշխանութեան իրաւունքը չպաշտպանել նոյն հողին վրայ. և ինչպես իրենք կը վախնան որ չըլլայ թէ ընդհանուր ապստամբութիւն մը ծագի ափրիկեան ծովափանց վրայ, նոյնպես և մեք կը վախնանք որ չըլլայ թէ Գաղղիա յանկարծակի մեր բոլոր իրաւունքը կորզելու ելնէ։ Գաղղիական զօրքը Պիզերթա քաղաքը գրաւեր է, Պիզերթա Թունուզի և Տրիպօլսոյ միջև կը գտնուի, իսկ Թրուամիրները Թունուզի և Ալճերիի մէջ տեղ կը բնակին, ինչ հարկ կար ուրեմն Թրուամիրները նուաճելու համար Պիզերթան գրաւելու։

— Շէյխ Մէհմէտ Զաֆէր էֆէնտիի եղբայրը Համզա Զաֆէր էֆէնտի քանի մ'օրէն Տրիպօլիս պիտի մեկնի։

— Թէքէի կառավարիչ Թուրխան պէյ յառաջիկայ հինգշաբթի օր իւր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի։

— Երեկ տերութեանց դեսպանները Հելլենական լանդրոյն դաշնագիրը չինե-

լու համար վերստին դ սւմարուեցան ։

— Թունուզի Իտալական հիւպատոս Պ. Մաչիօ , որ Դաղղիացւոց չատ ատելի եղած է Թունուզի պէյին տուած դաղտնի խորհուրդներովը , իւր կառավարութեան կողմէն Հռոմէ կանչուեր է ։

— Հասոյթ չունեցող պաշտօնատանց ամսականները անվթար վճարելու համար, վՀԿ. Մուլթանին հրամանաւ Զմիւռնիոյ կուսակալութեան հասոյթը սահմանուած էր , երէկ Զմիւռնիայէն կէս միլիօն դահեկան եկաւ Գանձուց պաշտօնէութեան որով ընդամէնը եօթն ու կէս միլիօն դահեկանի [հասաւ Զմիւռնիայէն մինչև այսօր ղրկուած դրամը ։

— Առջի օր Քիոսէն նորէն չատ մը դաղթականներ եկան մայրաքաղաքս , որոնք իրենց հայրենիքը վերադառնալու մտադիր չեն բնաւ ։

— Ֆար կըսէ թէ Թուրք լրագրաց տուած տեղեկութեանց հակառակ , կը հաւաստեմք որ դեսպանք Ցունաստանի որուելիք հողերուն յանձման եղանակին վրայ բնաւ ծրագիր մը ներկայացուցած չեն Բ. Դրան ։

— Դարձեալ Ֆար կըսէ թէ դեսպանները չաբաթ օր Գերմանիոյ դեսպանատան մէջ գումարուելով Սերվէր փաշային նամակ մը գրեր են , խնդրելով որ բանակցութեանց ժողովին առաջին նիստին օրը որոշել փութայ ։ Կիւրակէ առաւօտ վերստին գումարեր են դեսպանք Սերվէր փաշային պատասխանը քննելու համար ։

— Դանուբի Համաղգային յանձնաժողովը մայիս 15ին իւր նիստերը պիտի սկսի չարունակել. հետևաբար Օսմանեան պատուիրակ Քարաթէոտորի փաշա այս չաբթու կալաց պիտի մեկնի ։

— Ասկէ առաջ ծանուցած էինք թէ մայրաքաղաքիս Պարսկական դեսպանը Փէթրսպուրկ կանչուած է . սակայն լա Թիւրքի կըսէ թէ Մօհսին խան Փէթրսպուրկ չպիտի մեկնի , վասն զի այսպիսի կարևոր ժամանակ մը իւր ներկայութիւնն անհրաժեշտ է մայրաքաղաքիս մէջ ։

— Անգղիական թերթերը Դաղղիոյ կողմէն Թունուզի պէյլին ներկայացուած անընդունելի առաջարկութիւնները կը հրատարակեն , որք են Ա. առաջին նախարարին պաշտօնանկ լինելով պատժուիլը . Բ. Խրումիր ցեղին բնակած երկիրներուն լեռնային դիրքերը , և Պիղերթա քաղաքը և նաւահանգիստը Դաղղիոյ տրուիլ . Դ. Թունուզի պէյլին որ և իցէ քաղաքական գործոց մէջ գաղղիական հիւպատոսին խորհուրդ հարցնել . Դ. Գաղղիոյ գերիշխանութիւնը ճանչել . Ե. Մէճէրտա հովտին և Պէժա քաղաքին մէջ գաղղիական զօրաց հաստատուն մնալը , մինչև որ զինուորական ծախուց տուգանքը հատուցուի ։

— Ձէրիտէ կըսէ թէ Տէրվիշ փաշային չաբաթ մ'ի վեր է որ բնաւ լուր մ'առնուած չէ , և չդիտցուիր թէ ալպանիացիները նուաճելո՞ւ զբաղած է , թէ Ալպանիացիք այլ ևս չկարենալով տոկալ և դիմադրել հնազանդած են , և փաչան ալ ներքին բարեկարգութեանց կը պարապի , Ձէրիտէ կը յաւելու թէ փաչային ուր գտնուիլն ալ յայտնի չէ այժմ ։

— Թունուզէն եւրոպական լրագրաց զրնուած հեռագրի մը համեմատ , Գաղղիացի Ֆլադէր սպան , սպաննող Թունուզցի հրոսակախմբին պարագլուխը վՀԿ. Մուլթանին նամակ մը գրելով , յիշեալ սպային սպաննութեան գործը իբր սուրբ յաջողութիւն մը ծանուցեր և Մուլթանէն փոխարինութիւն խնդրեր է . սակայն նամակը Ալճերիի մէջ գաղղիական վարչութեան ձեռքն ինկեր է ։ Հաղըգաթ այս լուրը կը հերքէ և կը յաւելու թէ այսպիսի նամակ մը Դաղղիական տէրութեան քով եթէ գտնուի իսկ , անշուշտ յերիւրեալ բան մ'է ։

— Հաղըգաթ կըսէ թէ Իտալիէ Մախսուսէ չոգենաւուց ընկերութիւնը անցեալ հինգշաբթի Խըտըրէլլէզի տօնին օրը 1500 ոսկի հասոյթ ունեցեր է , սակայն այս գումարը չափազանց կը թուի ինձ . մի և նոյն օրը Հայտար փաշայէն Ֆէներ Պաղչէ բանող չոգեկառքն ալ 100 ոսկի հասոյթ ունեցեր է ։

— Փաթէնթի տրոց խնդրոյն վրայ Բ. Դուռը և դեսպանները վերստին սկսեր են բանակցիլ , և կը յուսացուի որ Բ. Դուռը այս խնդրոյն մէջ պիտի յաջողի . վասն զի յիշեալ տուրքէն գոյացած հասոյթին մէկ մասը Օսմանեան արժեթղթոց հատուցմանը պիտի յատկացուի ։

— Վերջին տեղեկութիւնք Հապէշիստանի Թագաւորին սպաննուիլը սուտ կը հանեն ։

— Վագըֆի մէջ հրատարակեալ ծանուցում մը դերիի մը իւր տիրոջը տուներն վաճած ըլլալը յայտնելով , կը խընդրէ որ դիտցողները տեղեկութիւն տան ուր որ անկ է ։

Ֆուրիէ կը զարմանայ որ այսպիսի ծանուցում մը հրատարակուած է Վագըֆի մէջ , վասն զի , կըսէ , գերութեան ջընջման օրէնքը շատոնց հրատարակուած է ։

ԴԱՒԱԹԻՈՑ ՊՕՐՍԱ.

Օսմ. գօնսօլիտ Գոցուեցաւ երէկ իրիկուն	18–16
» » Բացուեցաւ այս առաւօտ	18– 13

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Սօսիէթէ ժէնէրալ Անգղ. Լիր.	5–12
» Օթօման » »	3–38
Կ. Պօլսոյ Պանքան » »	10–25
Բրէսի ժէնէրալ » »	5–35
Փոխ. 1863 (Մուրհակ) » »	—
» 1865 (Մուրհակ) » »	91–
» 1869 (Բիլեար) » »	90–
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզոր)	29–10
» 1873 (Բիլեար) » »	87–
Թրամվայ Օսմ. Լիր.	3–65
Թղթադրամ » »	955
Րումելի երկաթուղի Քրանք	61–
Լաւրիում »	112–

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկիէ 100 դուրուշէն)

Անգղիէն . ոսկի	109–35	Դարպօն արծ.	92–10
Գաղղիական »	87–21	Մէճիտիէ	107–24
Բօլ »	90– 3	Վեցնոց	126–10
Բրիմից »	51–25	Հինգնոց	210–10
Գարպօն Թուղթ	8–85	Մէճիտիէ	206–10

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԼՈՐԴ ՊԻՔՕՆՍՖԻԼՏԻ ԹԱՂՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍԸ

(Շար. Ե. Էջէ տե՛ս Ընդ- 713)

Իշխանաց անմիջապէս ետևէն կուդային գեղապանք ղոյդ ղոյդ . առաջին կարգին մէջ կը գտնուէին Միւղբուիս վիշա , Քայրօլի կոմսը , Միւնսթըր կոմսը , Պ Շալըմէլ-Լաքուր , Մէնապրէս կոմսը ։ Ասոնց ետևէն կուգային 1868ի և 1874ի պաշտօնէութեանց ատեն լորտին ընկերները . յետոյ իւր քաղաքական բարեկամները , քարտուղարները , իւր ապարանքին մարդիկները և վերջապէս իւր վարձակալները ։

Դագաղն ամբողջ ծաղիկներով դրեթէ լեցուն էր ։ Լորտ Պիքօնսֆիլտ ծաղիկը չափազանց կը սիրէր . անոր համար խնայած չէին բնաւ ։ Ամէն տեղ , իւր սրահին մէջ , Հիւկէնտընի եկեղեցին , գերեզմանատունը ծաղկեայ պսակներ և փունջեր լեցուն էին ։ Ամէն տեղէ պըսակները կը թափէին ։ Ասոնցմէ մէկու մը վրայ դարձած էր հասարակաց ուշադրութիւնն , որ ծաղկեայ գեղեցիկ նկար մ'էր կոմնական պսակը ներկայացնող , և որուն վրայ հետևեալ վերտառութիւնը գրուած էր . « Նուէր ի յիշատակ Բենիամին Տիզրայէլիի , Պիքօնսֆիլտ կոմսի , Ֆ. Ժ. ի դիմաց մէկու մը որ թէև քաղաքական աշխարհին անծանօթ , սակայն ջերմագին զարմացողն էր այն անձին որ կենացը չրջանին մէջ բարձրացաւ ինչպէս չուշանը առուակին վրայ , և վեհապետուհւոյ մը երախտագիտութեան և ազգի մը սիրոյն արժանի եղաւ ։ »

Ուրիշ նուէրներու մէջ կը գտնուէին փօրթլան դքսին , Սըր Սթրաֆօր Նօրթքօթի նուէրները , որոց ամէնուն վրայ վերտառութիւնք կային ։ Բամնկաթի պահպանողական ընկերութեան գեղեցիկ մէկ պսակը կար հետևեալ բառերով . « Ի յիշատակ Անգղիոյ ամենաճշմարիտ բարեկամին » ։ Գործաւորաց ընկերութեան կողմանէ ալ պսակ մը կար որ չատ պարզ , սակայն չատ սրտայոյզ էր ։

Մինչև գերեզմանատուն աննկարագրելի չարժումմ կար ։ Եկեղեցին այնքան լեցուն էր որ երևելի անձինք ներս չկրցան ընդունուիլ ։ Բոլոր խանութները նոյն օրը գոց էին , ի նշան սգոյ ։

Ա.յս միջոցին Ուէսթմինսթըր ուր սկըսած էր արարողութիւնն ի սկզբան , կը մխիթարուի վասն զի մարմինը չկրնալով ամփոփել , պատկերը պիտի սեղմոյ միշտ ։ Կառավարութիւնն առաջարկեց և խորհրդարանք որոշեցին որ Ուէսթմինսթըրի արքայարանին մէջ արձան մը կանգնուի լորտ Պիքօնսֆիլտի ։

* * *

Լորտ Պիքօնսֆիլտի թաղման հանդիսէն վերջը Հիւկէնտընի ապարանքին մէջ հանգուցեալին կտակը կարդացուեցաւ արքայազուն իշխանաց . աղգականաց և բարեկամաց ներկայութեան ։ Լորտ Պիքօնսֆիլտ իւր հարստութեան մեծ մասը Բօնիկեպի եղբօրորդւոյն կը թողու որ 14 տարեկան պատանի մ'է և Շաթըրհուզի դպրոցին մէջ կուսանի ։ Իւր կտակակատար լորտ Րօվթընի բացարձակ իշխանութիւն կուտայ իւր ձեռագիրները տպելու ։

Կտակին թարգմանութիւնը վաղը ։

— —

. . . . խմբագիր Տէր

Կը խնդրեմ որ ներկայ Աղդը Ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ մի քանի անդամ հրատարակել բարեհաճիք ։

Ա. Զ Դ

Մայր եկեղեցւոյ, կէտիկէփաչայի և Դում-դափուի դրսի միացեալ թաղից երեսփոխաններէն Տօքթէոր Ն. Մեղպուրեան էֆէնտի վաճառական և

Գէորդ էֆէնտի Օթիմարաճեան
Խաչիկ » Մանկասարեան
Յովհաննէս » Պօյաճեան
Պօղոս » Պառնաւսեան
Սահակ » Ապրօ
Ատուիմ » Տէրոյենց
Ալեքսիս » Կիլրտաղեան

հրաժարեալ ըլլալով, այս ութին տեղ նոր ընտրութիւն կատարելու համար Ա. ժմն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ պաշտօնագիր եկած է մեզ ։

Ընտր. ժողովը դաղտնի քուէարկութեամբ եռապատիկ թուով հետեւեալ ընտրելեաց ցանկը պատրաստած է ի դիւրութիւն Մեծ. Ընտրողաց ։

1. Աբրահամ էֆ. փանոսեան Սեղանաւոր
2. Ալեքսիս » Սուրէնեան Դաստիարակ
3. Գէորգ » Զարդարեան Թղթավաճառ
4. Երանոս » Կիւմիւչեան Մանիֆֆաուճի.
5. Խաչիկ » Մինասեան Գահվէճի պաչի
6. Կարապետ » Կիւլպէնկեան Վաճառական
7. Համբարձում » Էսկիճեան Սեղանաւոր
8. Մելքոն » Դաւիթեան »
9. Միհրան » Սէթեան Դաղալ
10. Միքայէլ » Ընքապապեան Վաճառական
11. Մկրտիչ » Կուրճեան »
12. Յակոբ » Դաղաղեան Սեղանաւոր
13. Յակոբ էֆ. Ս. Պօղոսեան Վաճառական
14. Յակոբ » Ֆրէնկեան Սեղանաւոր
15. Տ. Յարութիւն » Թիրեաքեան Բժիշկ
16. Յարութիւն » Մաղլըմեան Ոսկերիչ
17. Յարութիւն » Փնաճեան Վաճառական
18. Յովակիմ » Անդրէասեան »
19. Շնորհք » Թաչճեան »
20. Պօղոս » Ժամակոչեան Պէզազ
21. Պօղոս » Ձիլաճեան Ոսկերիչ
22. Սարգիս » Ղուկասեան Դրամաճառ
23. Սարգիս » Զըրաճեան Ոսկերիչ
24. Սննեքերիմ » Կիւլպէնկեան Վաճառական.

Ընտրողք աղատ են ասոնցմէ զատ անձնոյ քուէ ևս տալու, բաւական է որ ընտրելիք Սահմ. տրամադրութեանց համեմատ 30 տարին լրացուցած, Օսմ. տէրութեան հպատակ և աղդ. օրինաց հետեւող ըլլան և ընտրողութեան իրաւունքէ զրկուած չըլլան ։

Քուէարկութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ մայիս 3 կիրակի օր, Մայր-եկեղեցւոյ Ս. Խաչի կողմը ժամը 12-3. և անմիջապէս քուէհամարի գործողութիւնը պիտի կատարուի, հետևաբար ժամը 3 էն ետքը եկած քուէները անընդունելի են ։

Անոնք որ իրենց քուէները անձամբ բերելու կարող չեն, պարտաւոր են նամակաւ զրկելու, նոյնին մէջ ստորագրութիւննին դնելով և բնակութեան վայրը ու տան թիւը նշանակելով, ուղղեալ առ Նախաձայ ընտրողական ժողովոյ ։

Քուէթղթոյ մէջ ութն անձանց անուն միայն պէտք է նշանակել ։

Մրար ծրար զրկուած նամակները չեն ընդունուիր ։

Ուստի կը հրաւիրուին մեծապատիւ ընտրողք որ բարեհաճին ըստ Սահմանադրութեան իրենց ընտրական իրաւունքը ի գործ դնել ։

Մնամ աղօթարար
Նախագահ
Ընտր. ժող. միացեալ թաղից
Սուքիաս Յոհաննէս Սրեճանեան

28 Ապրիլ 1881
Գում-գափու

——

24 Տրէ 4373 Կ. Պոլիս Ո. Հիսար
Հռոբերդեան վարժարան
Ա. ՀԱՑԱՕՕՈՒԹԻՒՆ
Ազնիւ Հայրենիք

Պատ. Օրաթերթիդ 709 թուոյն վերջին էջին մէջ Ի. Ց. Մ. թագուն ստորագրութեամբ «Մայրենի լեզու» վերտառութեամբ մի պատուական յօդուած ընթերցայ, և յոյժ զգածուեցայ. այր աղագի, գրասեղանոյս վերայ գտնուած գրելիք և պատասխանելիք նամակներս համակ վերացունելով, բրչա-դրիչս սոյն խնդրոյն ընտրութեամբ համակել ուղեցի. և «Ա. Հայհօսութիւն» անուամբ մկրտելով, նկրտիմ պատուական Հայրենեացդ և Հայրենեացս Հայրենի, մանաւանդ Հայերենի վերայ խօսիլ, վստահ անշուշտ գոլով, թէ պիտի հաճիք և յաւէտ բարեհաճիք յառաջնում պատեհի սիւնիկ մի չնորհել այն խնդրոյն համար, որ շատ ջուր վերցունէ, և որչափ դըրուի, կը գրգռուի ։

Շնորհահաղութիւն յայտնելով ի կողմանէ բոլոր հայհօսասիրաց ուսումնապերճ յօդուածագրոյն, յորչափ տեսնուելոյ բարեբաստութիւնն չեմք ունեցած. և որոյ նմանեաց հետ տեսակցիլ և խօսակցիլ քաղցր է մեզ, խնդիր է մեզ, որ յայլում նուագի, բայց ստորագրութեամբ ներկայեն մեզ իւրեանց պատուական անունն ։ Վասն դի ամէն հայահօսասիրաց ըղձալի և բաղձալի է, այսպիսի հայրենասէր պատուական անձանց անունքն յատակ և որոշ գիտնալ. երանի թէ, այլ լրագրաց մէջ ևս, սոյնպիսի պարզ ազգային յօդուածագրոց անունքն ամբողջ գրվելոյ դրութիւնն ընդունուէր ։

Արմաշայ, զարմաշայ և ընդարմաշայ, երբ տեսի թէ Տաճկաստանի մէջ 27 քաղաքաց Հ.Ց.Ը ժողովուրդ Թրքերէն կը խօսին. շատ մեծ, մեծ շատ. չորս քաղաքի հայք ևս քրդերէն և արաբերէն խառնախօսութեամբ ճարակեալ են ։ Կովկասի հինգ քաղաքի հայք ևս կորճայց կորճ և անախորժ լեզուօք համակ վարակեալ են. ամօթ, մեծ ամօթ ։

Ի վերջոյ մեծ. յօդուածագիրն, Տըլխիղն Պօղոսի հետ բաղդատելով (որ թէ դրովք և թէ վանկիւք և թէ բարուք յարանման են) «սլի՛ճօ սլիճօ, բուրվառի մայտա», քահանային Հոհաննէ կը դանէ, եկեղեցւոյ մէջ խօսելուն վրայ. մեր բարեկամին քահանային կարծեմ կանմահանայ, երբոր լսէ Բերայի մի քահանայն, Ս. Զատկեան առաջին աւուր մէջ (անշուշտ և յաւելնայն աւուրս) նուագախումբ հետ տաճկերէն խօսիլը լսէ բոլորովին. մինչ ես հայերէն կասեմ թէ «տէր և հայր, տօքթոր Քեամթիպեանի տունն ո՞ւր է, «սաղտէն կիտէրսին, սօլէ սափարսընըզ ևն ասելով երկիցս և երիցս աւրանայ և կորանայ, և կուրանայ հայոյքն խօսիլ. Տիղիսեցին նորէն հայ բառ մի կը խառնէ, պօղոսեցին բնա՛ւ ։ Եթէ քահանայն այսպէս, ապա ենթականայն ո՞րպէս։ Աստուած շատ քաշել չտայ։ Ընդունելով ընկերակցական սիրոյս հաստատին ։ Մնամ ևն.

Մ. Գալուստ Թիւթիւնճեան
Երընկոյէ պօճկաբան

Ց. Դ. Խոհեմութեան համար, յարթնութիւն և յղգաստութիւն նոյն և այլոց քահանայից Թրքախօսից անուանքն պահեցի. յայլում պահու . . . Ձեր, Ձեր Հայրենեաց ճիրանին պիտի յանձնեմ յանձնէ այնպիսի ճիւաղքն, ո՛ոք և իցէ. սպասեալ կամ հրամանի Ձեր ։

Նոյն .

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵԷՆԻՃԷ ԾԽԱԽՈՏԻ
ԳՕՆՔԻ ԵՂԲՕՐՔ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ
109 Ղալաթա. Սանտըգճըլար փողոց 109

Ստորագրեալքս առևտրական բոլոր պատասխանատուութիւնը մեր վրայ առնելով Գօնքի եղբարց եւ Շահինի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտըգճըլար փողոցը թիւ 130 գործատունն հաստատեցնուս ի վեր՝ արժանապէս քաջալերուեցանք պատուարժան յաճախորդաց բազմութենէն ։ Ամէն ոք լաւ գնահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտոյն ընտրութիւնը, ճաշակը եւ դիներուն չափաւորութիւնը տեսակներուն համեմատութեամբ. ուստի եւ մեզ հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը տալ մեր գործառնութեանց ։

Եւ նախ՝ մեր գործարանն ու վաճառատունը վոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109 թիւ չէնքին մէջ, եւ իւր անհամեմատ ընդարձակութեամբը խիստ յարմարութիւն ունի թէ մայրաքաղաքէս թէ գաւառներէն եւ թէ օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ հրամաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ եւ վութով կատարելու ։

Երկրորդ՝ ծխախոտոյ բերքն արտադրող ամէն կողմ եւ մանաւանդ չինիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մանաւոր խնամքով պատրաստել տալ բերքը եւ ահա այս խնամոց եւ զգոյշութեանց չնորհիւն է որ այսօր ամենընտիր եւ հոտաւէտ ծխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ 150 նոյ, 200 նոյ, եւ 300 նոյ եւ աւելի բարձր դիներով ըստ տեսակին ։

Այսուհեանեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ դտնելու մասին, բաւական է դիմել մեր վերոյիշեալ գործատունն ի Ղալաթիա Սանտըգճըլար փողոց թիւ 109, եւ կամ ամէն ծխավաճառներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ապրանքներէն ։

Ծան. Օտար երկիրներէ ապրանք ուզողները կը մանակցին այն մեծաչնորհին, զոր ունինք կայսերական կառավարութենէն, որ է պատրօլի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով % ին 20 չափ կունենան ։

Վաճառատուներն են .
Ղալաթիա Սանտըգճըլար թիւ 109
Զըմատան դարու Ջեօմլեկճիլեր » 29
Էմին-Իօնիւ » 56
ՏԷՄԻՐԴԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՏԷՐ-ԹՄԲԱԳԻՐ
Մ. Ց ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Բիզա փաշա խան թիւ 3.